

Good morning, Mr. Griffith

"El cinema d'avui, fora de dos o tres casos, no sap què són les idees, les quals han estat xuclades primer per la psicologia i després pels efectes especials. La gràcia de "Good morning,

Babilonia" és que, a través d'una història particular, es desenrotlla un pensament general; s'hi porta a cap una reflexió abstracta, en aquest cas, estètica."

L'actor Charles Dance, en la seva caracterització de D. W. Griffith, que apareix a la fotografia de la dreta

EN l'última pel·lícula dels germans Taviani, "Good morning, Babilonia", a través d'un orbi argumental "feble", es posen en escena diverses qüestions "fortes". A partir d'ara, haurem d'acceptar que aquesta alternança d'elements tous i durs és un dels trets d'estil més rellevants d'aquests intel·ligents germans cineastes.

La qüestió "forta" que aquí es posa en escena és, naturalment, Griffith, personatge enigmàtic i complex, de qui la historiografia ha fet un arquetipus: el pare del cinema. O com ho deia Mitry: si els Lumière van inventar el cinema, ell el va tornar a descobrir, inventant-ne el llenguatge. Aquest és, si més no, el mite que al llarg dels anys s'ha edificat al voltant del personatge, encara que avui algunes veus s'hi aixequin tímidament en contra. Però costarà molt d'enderrocar-lo, perquè, en haver pres com a model les formes narratives de la novel·la victoriana, Griffith va obrir un camí nou, que va resultar conclouent: el cinema com a estri narratiu amb què alimentar unes masses urbanes semianalfabets, tipus de feina i afamades de relats.

Però aquest mite fundador —una mena d'Abraham del cinema— ens ha arribat cobert amb altres trets enigmàtics. Segons la versió més estesa, Griffith va posar-se a fer pel·lícules després d'haver fracassat en el que era la seva vocació autèntica: ser autor dramàtic; i si fent cas del seu col·laborador, el fotògraf G. W. Bitzer, només tenia al cap de realitzar un gran film per tal de guanyar força diners i poder així dedicar-se altre cop al teatre. Va ser d'aquesta intenció —fer una gran pel·lícula—, que en va sorgir "The Birth of a Nation". Però tot seguit, en comptes de tornar a rivalitzar amb Shakespeare —el seu ídol, tanmateix—, va començar a prendre's seriosament el cinema. A conseqüència d'això li va sortir un film immens i desproporcionat, "Intolerance", amb què, potser per prendre's el tan seriosament, s'hi va picar els dits.

Són aquesta figura i aquest film grans, que els germans Taviani han agafat com a excusa per teixir la seva reflexió. Al capdavant, l'una i l'altra se situen al cor dels anys decisius de la història del cinema.

Influència de "Cabiria"

Després de "The Birth of a Nation", Griffith havia pensat realitzar un film com els que feia abans.

Per a això, va començar a rodar una història realista, "The Mother and the Law". Però va ser a causa de la polseguera que va aixecar l'estrena de "The Birth of a Nation" i també, tal com es pot veure al film dels Taviani, gràcies a la visió de la pel·lícula de Pastrone, "Cabiria", que a Griffith se li va ficar entre cella i cella de fer una cosa encara més gran que no pas el seu film anterior. Val a dir que la influència del cinema italià, llavors molt brillant, no va ser, tanmateix, un fet episòdic en la carrera de Griffith. Quan entre el 1910 i el 1911 una allau de pel·lícules d'aquell país va envair els EUA ("La caiguda de Troia", "Els croats", "L'Odissea" d'Homer i poc després les més conegudes "Quo Vadis?" o "Els últims dies de Pompeia"), Griffith en va restar enlluernat. De retop, va trencar amb la Biograph, la casa on s'havia format, perquè li va impedir d'estrenar "Judith of Betulia", un film de quatre rotllos, que havia realitzat segons el model italià.

Tot i la influència de "Cabiria" no sabem de cert què va donar a Griffith la idea d'entremesciar "The Mother and the Law" amb tres episodis més, fins a obtenir, tal com se n'ha dit, un "film fuga". En canvi, el que sí és segur, segons es pot veure a "Good Morning Babilonia", és que, de la visió de "Cabiria", en van sortir alguns elements dels decorats d'"Intolerance". Com ha assenyalat B.

Hauson, en un article brillant publicat a "The Art Bulletin", Griffith va decidir incloure uns elefants gegants al decorat de Babilonia contra el parer dels seus consellers que no veien gens clar que aquest proboscidi hagués format part de la cultura iconogràfica mesopotàmica. Si ho va fer, va ser només perquè, a "Cabiria", n'hi sortien i l'havien encantat.

Aquesta introducció contra vent i marea dels elefants, resulta ser un dels moments claus de "Good Morning Babilonia". El fet enllaça amb el seguit d'elements inventats pels Taviani i els seus guionistes que ens conduïxen de ple a la tesi de la pel·lícula. M'estic referint als italians protagonistes, que tenen per ofici restaurar catedrals, i als noms amb què han estat batejats pels autors. El pare, un magnífic Omero Antonutti (que dona peu a una de les seqüències més brillants de la pel·lícula, la seva trobada amb Griffith), és diu Bonanno, que era el nom de l'autor dels batents de bronce de la porta de la capella de San Ranieri de la catedral de Pisa (edifici que constitueix el "leitmotiv" simbòlic més important del film) i els seus fills reben el nom de Nicola i Andrea, com Nicola Pisano, escultor del púlpit del baptisteri de la mateixa catedral i com Andrea Pisano que va acabar, a Florència, el conjunt decoratiu programat per Giotto per al Campanile. Es tracta, doncs, d'artistes toscans dels

temps de les catedrals, les quals són, com veurem, un dels pols de la comparança que sustenta la tesi del film.

Reflexió estètica

Els Taviani havien vist com s'utilitzaven els elefants en l'escultura romànica (a Pouilles, a Rimini, per exemple) i en veure'ls reapareixer com a elements decoratius majors a "Intolerance" van decidir aprofitar la coincidència per donar un suport simbòlic a la seva idea, que no era sinó establir la correspondència que es dona, a parer seu, entre les catedrals medievals i les catedrals de cel·luloid del segle XX, això és, el cinema. Pels Taviani l'anònima contribució artesanal a la gran obra és el que emparenta aquests dos moments històrics tan allunyats entre si. "La forma d'expressió més alta d'aquest segle —han declarat— és el cinema, i com les catedrals, el cinema és també el fruit de la col·laboració entre nombroses persones". Aquesta tesi, que és tant una visió de l'art de fer pel·lícules com de l'art en general, és el que fa de "Good morning, Babilonia" un film diferent. I per tant, interessant. El cinema d'avui, fora de dos o tres casos, no sap què són les idees, les quals han estat xuclades primer per la psicologia i després —és la fase on ens trobem ara— pels efectes especials. La gràcia de "Good morning, Babilonia" és

que, a través d'una història particular, es desenrotlla un pensament general; s'hi porta a cap una reflexió abstracta, en aquest cas, estètica.

Per altra part, aquesta idea té una tradició, que els mateixos Taviani, però, semblen ignorar, ja que qualifiquen el seu pensament d'audaç, quan, fet i fet, ja l'any 1934, el tractadista d'art E. Panofsky, en una conferència llegida a Princeton, va afirmar: "S'hauria de dir que un film, que deu la seva existència a un esforç col·lectiu en què totes les contribucions tenen el mateix grau de permanència, és l'equivalent modern més pròxim a una catedral medieval. El paper del productor correspon, més o menys, al del bisbe o l'arquebisbe: el del director al de l'arquitecte; el dels guionistes al dels consellers escolàstics que estableixen el programa iconogràfic; i el dels actors, fotògrafs, muntadors, enginyers de so, maquilladors i dels diversos tècnics al dels homes, el treball dels quals realitza l'entitat física del producte acabat, des dels escriptors, vidriers, fonadors de bronze, fusters i experts en l'ofici de paleta, fins als pedrers i llenyataires".

Si la idea no és original, si que ho és, en canvi, realitzar un film a partir d'una idea. Com ho fan els germans Taviani a "Good morning, Babilonia". Si més no, avui dia.

FÈLIX FANÈS

Fora d'hora

Trenta-sis ideòlegs

SEGUINT l'exemple de la "Magazine littéraire", la revista "El Temps" ha fet un inventari dels nostres (trenta-sis) ideòlegs més conspicus i ha intentat d'explicar "d'una manera crítica i sintètica la seva trajectòria i les seves actituds o posicions actuals".

Cal lamentar que només hagi considerat com a professionals de la ideologia gent provinent de l'àmbit de les "lletres". No només no ha tingut en compte —potser amb bon criteri— les activitats relacionades amb la ciència i la imatge, sinó que —a més— ha oblidat que —com va assenyalar Paul Lafargue— la política, el sacerdot, la magistratura, l'exèrcit i la prostitució són també "professions ideològiques". Professions ideològiques que —sens dubte— influeixen més en les "normes d'acció col·lectives" que no trenta-sis cervells que només són llegits per no gaire més de trenta-cinc cervells. Cal no oblidar, a aquest respecte, (a) que el setmanari més llegit als "països catalans" continua essent el "Full Dominical"; (b) que un bon percentatge dels cervells citats només són una mica importants per a la societat en la mesura que pensen, de manera subsidiària, per caps —civilment— més grossos; (c) que les bosses de població subverbalitzada de què parlava recentment Ignasi Riera constitueixen unes xifres no negligibles; (d) que gairebé tothom fa la "mili" i gairebé ningú no llegeix llibres de "pensament"; (e) que, segons les últimes estadístiques, les dones i els homes públics són la família ideològica més nombrosa i amb més adeptes; etcètera. Una nòmina d'"ideòlegs" que no compti amb les putes més cotitzades o sol·licitades i els sermonaires més facundiosos no només és incompleta, sinó —fins i tot— irreal.

JOSEP MARIA RUIZ SIMON

MOROSOS IMPAGADOS
gestión y cobro de letras, talones, facturas, etc. sin gastos anticipados. Delegaciones toda España 19 años experiencia. CREDISA, S.A. Tel. 322 21 60

ESCUELA ADMINISTRACIÓN EMPRESAS

INSTITUTO SUPERIOR DE EXPERTOS CONTABLES

1er. GRADO ACADÉMICO

TÉCNICO CONTABLE

DIPLOMADO

2.º GRADO ACADÉMICO

EXPERTO CONTABLE

DIPLOMADO

Apertura de matrícula: 1.º de septiembre
Ingreso a partir de los 18 años

INFORMACIÓN E INSCRIPCIÓN

Avda. de la Catedral, 6 y 8

Teléfonos 310-75-58 y 310-75-62

LA ANTARTIDA EN VERANO

CRUCERO DE PLACER, CIENCIA Y AVENTURA

a bordo del moderno "MEDITERRANEAN SKY"
y acompañados por expertos investigadores, científicos y técnicos del Instituto Antártico.

VIAJE INAUGURAL SALIDA: 17 DE DICIEMBRE

21 DIAS DESDE: 285.000 PTAS.

Avión línea regular ESPAÑA-BUENOS AIRES-ESPAÑA
Estancia 2 noches - hotel lujo en Buenos Aires.

ITINERARIO:

BUENOS AIRES - RIO GRANDE (Tierra del Fuego) - USHUAIA - CANAL DE BEAGLE - CABO DE HORNO - PASO DE DRAKE - ISLAS SHETLAND DEL SUR - BAHIA ESPERANZA - MAR DE LA FLOTA (Estrecho Bransfield) - ISLA 25 DE MAYO (Rey Jorge) - ISLAS NELSON, GREENWICH, LIVINGSTON - ESTRECHO DE GERLACHE - BAHIA PARAISO - ARCHIPIELAGO PALMER - ISLA AMBERES - PASO DE DRAKE - USHUAIA - BUENOS AIRES (en avión).

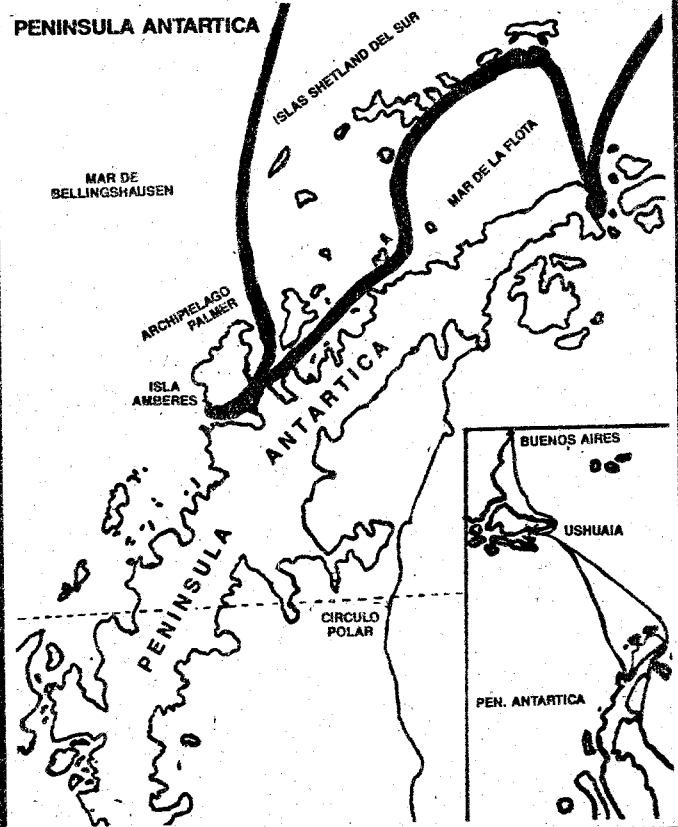
MEDITERRANEAN SKY:

Nave de bandera griega con amplios y modernos camarotes dotados del máximo confort para albergar a 840 pasajeros.

DISPONE: Discotecas, 3 piscinas, salas de lectura, amplios salones, casinos, galería comercial, bares, restaurante...

VIDA A BORDO: Proyección de películas; artistas y cantantes de primer nivel, orquestas, bailes, Fiestas a bordo, campeonatos, juegos de cubierta, participación en actividades del Laboratorio Biológico, conferencias, etc. etc.

FIESTA DE NAVIDAD Y FIN DE AÑO A BORDO.

INFORMACIÓN Y RESERVAS EN BARCELONA:

• Pelajo, 28-30. Tel. 317 90 19
• Caspe, 28. Tel. 317 90 20 / 302 78 53 / 302 72 97
• Infanta Carlota, 104 MOBLES Galerías
Tel. 230 30 03 / 230 32 04
• Pje. Mercader, 7-9 Banco Catalán de Crédito
División Médica. Tel. 219-51 05

TELEX: 50102 AVGT 636